

Ogólnopolska Konferencja Kultury

29.11.2017

Bydgoszcz, Opera Nova

Artysta profesjonalny na rynku pracy

Definicje, narzędzie, uprawnienia

Otwarcie konferencji

Artur Szklener, dyrektor Narodowego Instytutu Fryderyka Chopina – rozpoczęcie i przywitanie gości.

Przedstawienie założeń, które doprowadziły do zorganizowania dzisiejszego spotkania:

- kwestia statusu artysty, jest jednym z podstawowych zagadnień w kontekście dyskusji o prowadzeniu działalności kulturalnej i planowaniu potencjalnych reform;
- w czasie cyklu wrześniowych konferencji status artysty był tematem zawsze obecnym, dzięki czemu można powiedzieć, że powstała „mapa” opinii środowiska, które wypowiedziało się, co działa w tej sferze dobrze, a co wymaga zmian. Zauważalna złożoność problematyki oraz wielość głosów doprowadziła organizatorów Ogólnopolskiej Konferencji Kultury do wniosku, że jest konieczne poświęcenie oddzielnej debaty problemowi statusu artysty w ujęciu syntetycznym.

Porządek tematyczny Konferencji ma na celu próbę zbliżenia się do wspólnego rozumienia modelu właściwego funkcjonowania artysty na rynku pracy. W osiągnięciu tego celu będzie pomocne:

1) definiowanie:

- próba określenia, do kogo system powinien być adresowany (co to znaczy artysta profesjonalny, np. w kontekście sztuk tradycyjnych?),
- w jaki sposób system powinien reagować na różnorodność statusu artysty profesjonalnego w zależności od obszaru jego działania,
- w jaki sposób doprowadzić, aby wypracowane regulacje były z jednej strony uniwersalne jednocześnie uwzględniając poszczególne sytuacje (odpowiadanie na potrzeby, bez tworzenia jednocześnie luk, które spowodują, że cały system przestanie działać),
- uwzględnienie różnic generacyjnych i środowiskowych.

2) próba określenia procedur służących otrzymaniu i utrzymaniu statusu artysty,

3) dyskusja o uprawnieniach artysty, jako próba określenia systemu, w którym artysta będzie traktowany tak samo jak inni obywatele, w ramach rozumianych przez wszystkich jasnych zasad funkcjonowania państwa.

Panel I

Definicja artysty i kryteria przyznawania statusu

Dorota Ilczuk, Uniwersytet SWPS (moderator) zaznaczyła, że:

- polityka kulturalna państwa, to intencjonalna działalność państwa w obszarze kultury i jej przemysłu. Po 1989 r. brak było polityki kulturalnej w obszarze sztuki artystycznej,
- system wsparcia artystów nie tworzy tylko ich status.

Na system wsparcia artystów i twórców powinny się składać takie elementy jak:

- 1) System monitorowania i analizy (platforma monitorowania), czyli potrzeba stworzenia spójnego systemu monitorowania środowiska artystów (obecnie nie mamy danych o liczbie artystów).
- 2) Organizacja rynku pracy i dostosowanie kształcenia do jego wymogów:
 - wykształcenie kompetentnych menedżerów i agentów artysty,
 - modyfikacja programów nauczania,
 - wsparcie organizacji pośredniczących.
- 3) Zagraniczna promocja artystów:
 - ułatwienia procedury dofinansowań,
 - zwiększenie liczby grantów.
- 4) Wynagrodzenia – rozwiązania warunkujące:
 - ułatwienie prowadzenia działalności gospodarczej: karta podatkowa lub podatek dla mikroprzedsiębiorstw,
 - 50% kosztów uzyskania przychodu z tytułu umów autorskich,
 - rządowe programy: dotacje, stypendia, nagrody,
 - programy zwiększające dostępność kultury,
 - programy zachęcające do większego uczestnictwa w kulturze,
 - rozszerzenie działań związanych z edukacją kulturalną,
 - Kasa Artystów i Twórców
- 5) Ubezpieczenia (związane z Kasą Artystów i Twórców)
- 6) Status artysty (wpisanie do aktu prawnego statusu artysty)

Potrzeba myślenia całościowego.

Status artysty służy do:

- oznaczania pozycji w społecznej hierarchii, przyznawanej artystom w danym społeczeństwie,
- określenia poziomu swobód, a także praw majątkowych i społecznych.

Definicje artysty profesjonalnego:

- Definicje artysty profesjonalnego nawiązują do wykonywanej pracy o charakterze artystycznym albo bezpośrednio do statusu artysty.
- Status artysty profesjonalnego uzyskuje ten, kto spełnia kryteria kwalifikacyjne.

- Praktyka w określaniu statusu artystów jest różnorodna:
 - prawne regulowanie statusu artysty,
 - przyznawanie go przez organizacje środowiskowe (związki i stowarzyszenia) oraz specjalnie powołane w tym celu komisje.

Kryteria przyznawania statusu artysty profesjonalnego

Kryteria mogą być różne – od czysto artystycznych, przez rodzaj wykształcenia, po dochodowe:

- staż pracy – ile lat w zawodzie,
- udokumentowany dorobek artystyczny,
- wykształcenie artystyczne,
- przychody z tytułu wykonywania pracy artystycznej (ustalane kwotowo lub procentowo),
- inne.

Status artysty w innych krajach:

Francja (stowarzyszenia nadają status artysty):

- nie ma jasnej, ustawowej definicji tego kim jest artysta; osoby, które zajmują się działalnością artystyczną mogą zostać członkami jednego z dwóch ogólnokrajowych stowarzyszeń twórców,
- „La Maison des Artistes” – utworzony z myślą o artystach wizualnych oraz stowarzyszenie AGESEA (Association pour la Gestion de la Sécurité Sociale des Auteurs) dla artystów-autorów, czyli pisarzy czy kompozytorów,
- członkostwo w tych stowarzyszeniach daje pewne uprawnienia oraz prawo do skorzystania ze wsparcia w kwestii ubezpieczeń społecznych.

Litwa (status artysty uregulowany prawnie):

- status artysty jest na Litwie uregulowany prawnie od 1996 roku na mocy ustawy „The Law on Artists and Their Organisations of the Republic of Lithuania”,
- według tej ustawy (Artykuł 2) artysta to: „osoba fizyczna, która tworzy dzieła sztuki, które prezentuje w wyraźny sposób lub w wyraźny sposób prezentuje swoją działalność artystyczną”,
- status artysty zawodowego można uzyskać poprzez spełnienie jednego z siedmiu ujętych w ustawie warunków (związanych z wykształceniem bądź faktyczną działalnością artystyczną).

Kanada (status artysty uregulowany prawnie):

Status of Artist Act określa kim jest artysta w punkcie 6(2)(b). W rozumieniu ustawy profesjonalny artysta:

- musi być autorem utworów artystycznych, dramatycznych, muzycznych, literackich bądź dzieł w rozumieniu ustawy o prawie autorskim. Do tej grupy zalicza się również dyrektorów odpowiedzialnych za ogólny wygląd utworów audiowizualnych,

- musi wykonywać, śpiewać, recytować, reżyserować tudzież grać w utworze muzycznym, literackim lub dramatycznym tudzież występować w cyrku, tworzyć różnego rodzaju pantomimy lub pokazy lalek,
- musi przyczynić się do stworzenia jakiegokolwiek produkcji w dziedzinie sztuki scenicznej, muzyki, tańca, filmu, radia, telewizji, wideo, rejestracji dźwięku, dubbingu, nagraniu reklamy lub sztuki i rzemiosła czy sztuk wizualnych, objętych kategoryzacją określoną w odpowiednim rozporządzeniu.

Australia (definicja artysty jest ustalana dla celów badawczych):

W Australii nie ma odrębnej ustawy o artystach, istnieje natomiast pewien rodzaj definicji stworzony przez Davida Throsby'ego podczas cyklicznych badań rynku pracy artystów w Australii.

Termin „aktywny zawodowo artysta” oznacza:

- minimum pięć lat pracy twórczej,
- wysokie standardy praktyki zawodowej w danym obszarze sztuki, (wykluczenie hobbystów i amatorów),
- 50% przychodu w ciągu ostatniego roku względem całego rocznego przychodu wynikające z pracy artystycznej,
- przynależność do związku artystów lub twórców.

Korea Południowa:

- artyści mierzą się z twardymi realiami azjatyckiej, kapitalistycznej gospodarki,
- w ostatnich latach państwo starało poprawić sytuację artystów (do czego przyczyniły się m.in. głośne samobójstwa artystów i ludzi kultury).
- specjalna Ustawa o bezpieczeństwie socjalnym artystów (tzw. Artists Welfare Act, nazywana też potocznie Ustawą Choi Go-eun na cześć zmarłej scenarzystki), powołała do istnienia Korean Artists Welfare Foundation (KAWF).

Mikołaj Iwański, Obywatelskie Forum Sztuki Współczesnej

Przedstawienie [Rezolucji Parlamentu Europejskiego z dnia 7 czerwca 2007 r.](#) w sprawie społecznego statusu artystów.

Czym jest tzw. status artysty w rozumieniu zapisów Rezolucji?

Jest to zestaw rozwiązań z zakresu ubezpieczeń społecznych, prawa podatkowego oraz prawa pracy dedykowanych osobom zawodowo wykonującym pracę twórczą.

Zapisy w Rezolucji dotyczące specyfiki **praca artysty** (wybrane punkty):

- „A. mając na uwadze, że sztuka może również być uważana za pracę i zawód”,
- „F. mając na uwadze, że żaden artysta, w żadnym momencie swojej kariery zawodowej nie jest całkowicie chroniony przed niepewną sytuacją materialną”,
- „G. mając na uwadze, że obowiązkową kompensatą dla zmiennego i czasem niepewnego charakteru pracy artysty jest gwarancja zapewnionej ochrony socjalnej”.

Edukacja/Status artysty w Rezolucji (wybrane punkty):

- „R. mając na uwadze, że włączenie nauczania przedmiotów artystycznych do programów szkolnych państw członkowskich musi zostać skutecznie zagwarantowane”;
- „36. Zwraca się do Komisji, by przewidziała finansowanie działań i projektów pilotażowych, które pozwolą między innymi na określenie odpowiednich wzorców w dziedzinie edukacji artystycznej w środowisku szkolnym, poprzez stworzenie europejskiego systemu wymiany informacji i doświadczeń skierowanego do nauczycieli zajmujących się nauczaniem przedmiotów artystycznych”;
- „37. zaleca państwom członkowskim wzmożenie szkolenia nauczycieli zajmujących się edukacją artystyczną”;
- „39. wzywa Komisję i państwa członkowskie do przeprowadzenia kampanii informacyjnej, mającej przyczynić się do zagwarantowania jakości w odniesieniu do edukacji artystycznej”.

Status artysty w Rezolucji (wybrane punkty):

- „1. zwraca się do państw członkowskich o opracowanie lub wdrożenie środowiska prawnego i instytucjonalnego w celu wspierania twórczości artystycznej poprzez przyjęcie lub stosowanie ogółu spójnych i kompleksowych środków uwzględniających sytuację wynikającą z umów, zabezpieczenie socjalne, ubezpieczenie zdrowotne, podatki bezpośrednie i pośrednie oraz zgodność z zasadami europejskimi”;
- „9. wzywa Komisję i państwa członkowskie, by w związku z obowiązującymi umowami dwustronnymi, rozważyły możliwość podjęcia inicjatyw zapewniających przeniesienie uprawnień emerytalnych i świadczeń socjalnych nabytych przez artystów z krajów trzecich w momencie ich powrotu do kraju pochodzenia oraz uwzględnienie doświadczenia nabytego podczas pracy w jednym z państw członkowskich”.

Oplata reprograficzna jako jedno ze źródeł finansowania działalności twórczej i ochrony socjalnej i finansowej artystów:

- „20. wzywa Komisję do przeprowadzenia analizy środków przyjętych przez państwa członkowskie celem przeznaczenia części dochodów, uzyskanych z wypłaty godziwej rekompensaty posiadaczom praw autorskich i praw pokrewnych, na wsparcie działalności twórczej oraz ochronę socjalną i finansową artystów oraz do poddania analizie instrumentów i środków, które można wykorzystać do ochrony żyjących artystów europejskich”.

Należałoby:

- „uszczelnić” system pobierania opłat reprograficznych, które są teraz egzekwowane na poziomie 30%;
- aktualizować listę „czystych nośników”, które nie są wymieniane w obecnych regulacjach (silny lobbing producentów i dystrybutorów elektroniki, którzy sprzeciwiają się tym opłatom).

System redystrybucji środków przez Organizację Zarządzania Zbiorowego nie może być jedynym tego typu systemem. **Propozycja rozwiązania hybrydowego**, gdy część środków z

tytułu opłaty reprograficznej (powiększonej o nowe „czyste nośniki”) trafia do OZZ-ów, ale znacząca część jest przekazywana do funduszu pokrywającego koszty ubezpieczeń społecznych, świadczeń socjalnych na rzecz artystów.

Panel II

Wyniki pracy grup roboczych

Muzyka

Grzegorz Michalski (Polska Rada Muzyczna):

duża rozpiętość stanowisk odnośnie określenia kto jest artystą:

- każdy uprawiający muzykę powinien być włączony do środowiska ludzi muzyki i mieć dostęp do instrumentów wsparcia (za tym stanowiskiem przemawia argument natury etycznej, ponieważ elementarne narzędzia ochrony powinny być zaadresowane do każdego, kto poświęcił się w życiu muzyce),
- w większości opinii pojawił się postulat aby zawęzić pole do wyselekcjonowanej grupy i do niej adresować środki wsparcia (w tym przypadku niezbędna definicja artysty, selekcja byłaby oparta na dwóch rozłącznych wyznacznikach:
 - wymóg posiadanych kwalifikacji,
 - dorobek,
 - możliwe do wprowadzenia trzecie kryterium selekcji: przynależność do stowarzyszenia twórczego (stowarzyszenie miałoby kompetencje samodzielnego przyznawania statusu artysty), w związku z tym apel do władz o przekazanie części swoich uprawnień stowarzyszeniom, które są emanacją środowiska (potrzeba wzmocnienia obszaru instytucji pośredniczących).

Taniec

Ewa Wycichowska, Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina

Zawężenie rozumienia statusu zawodowego artysty tancerza.

Podział na:

- dzieło choreograficzne
- wykonawcę dzieła choreograficznego

Status artysty zawodowego tancerza w sztuce tańca określa artystów wykonawców prezentujących istotne, odrębne i specyficzne cechy (są to osoby współtworzące, interpretujące i prezentujące przed widzami dzieła choreograficzne).

Kryteria kwalifikacyjne:

- wieloletnie (kilkunastoletnie) kształcenie zakończone co najmniej dyplomem zawodowym na poziomie szkoły średniej:
 - dyplom artysty baletu, tancerza scenicznego uzyskany w szkole baletowej, szkole sztuki tańca (posiadającej ministerialnym pozwoleniem na przeprowadzanie egzaminów),
 - dyplomy wyższych uczelni artystycznych (na poziomie licencjackim lub magisterskim), gdzie w sylwetce absolwenta jest określenie zawodowe: „Tancerz”, „Aktor teatru tańca”, wyższe szkoły z kierunkiem „Taniec”, „Teatr” jeśli program studiów dotyczy specjalizacji „Taniec”,

- dyplom eksternistyczny wg regulaminu komisji utworzonej przy ZASP-ie, z członkami tworzącego się Ogólnopolskiego Związku Artystów Tancerzy i ekspertów reprezentujących różne techniki tańca.

Przyznanie statusu zawodowego tancerza powinno generować określone uprawnienia zawodowe (np. ścieżka instytucjonalna zawodowych zespołów tańca lub zespołów baletowych przy operach, teatrach muzycznych, zespoły zawodowe ludowe, tańca dawnego).

Powinna być ścieżka adepta dla osób nie posiadających formalnego wykształcenia tanecznego, co po odpowiedniej praktyce umożliwi takiej osobie uzyskanie dyplomu – kwalifikacja poprzez praktykę).

Teatr

Grzegorz Sierżputowski, Koło Młodych ZASP

- status artysty równa się statusowi twórcy,
- artysta profesjonalny sceny, teatru, to absolwent wyższej szkoły artystycznej, szkoły z uprawnieniami lub legitymujący się egzaminem eksternistycznym
- związek zawodowy nie ma teraz instrumentu do ochrony zawodu aktora (i osób pracujących w teatrze),
- przynależność do stowarzyszenia twórczego nadaje uprawnienia, które są konsekwencją pracy twórczej (dorobek sceniczny weryfikowany przez radę),
- jeżeli producent zatrudnia amatora, to konsekwencją tego jest odprowadzenie opłaty na rzecz stowarzyszenia lub związku reprezentującego artystów profesjonalistów,
- rada środowiskowa kwalifikuje do uprawnień
- zróżnicowanie pomiędzy w wynagrodzeniu artysty profesjonalnego i nieprofesjonalnego.

Szuka ludowa

Katarzyna Smyk, UMCS w Lublinie

Definicja współczesnego twórcy ludowego:

Artysta – rzemieślnik – rękodzielnik

Twórca profesjonalny = mistrz

Warunki i parametry uzyskiwania i utrzymywania statusu twórcy ludowego (kryteria selekcji związane z podmiotem i z dziełem):

1. Identyfikacja osobowa:

- sposób nabycia tradycyjnych umiejętności poprzez przekaz bezpośredni w środowisku swego pochodzenia (rodzina, miejscowość, społeczność lokalna danego regionu),
- konieczność dookreślenia związku z regionem,

- stałe wykonywanie sztuki ludowej (z uwzględnieniem sezonowości).

2. Certyfikacja dzieł:

- identyfikacja artystyczna (dzieło musi reprezentować wysoki poziom wykonania artystycznego lub rzemieślniczego),
- identyfikacja regionalna (dzieło musi być zgodne z tradycyjnymi kanonami charakterystycznymi dla regionu, odnoszącymi się w szczególności do: form, ornamentyki, sposobów wykonania lub materiałów).

Region w pkt. 1 i 2 rozumiany jako obszar występowania tradycyjnych wzorów (np. miejscowość, parafia, region kulturowy).

Literatura

Monika Mosiewicz, Unia Literacka

- definicja musi zawierać termin „twórca” (brak na gruncie literackim pojęcia „artysta literacki”),
- duże rozbieżności w środowisku odnośnie zdefiniowania kryteriów,
- stowarzyszenie Tłumaczy Literackich i Unia literacka skłaniają się do zastosowania rozwiązania wprowadzonego w Australii – kryterium przychodowe (określony procent przychodów pochodzi z działalności twórczej; przychody muszą być zdefiniowane w kontekście Ustawy o VAT),
- kryterium przychodowe jest dobrym rozwiązaniem, ponieważ istnieje zjawisko self-publishingu (samopublikowanie) – dzieło nie jest poddawane wówczas żadnej weryfikacji,
- powinna być przewidziana możliwość wsparcia w przypadkach nadzwyczajnych (wybitny twórca pod koniec życia zostaje bez środków)
- kryterium weryfikacji statusu artysty oparte na stażu.

Pani Monika Mosiewicz zaznaczyła, że jest przeciw praktyce opiniowana o statusie artysty przez instytucje pozarządowe (jeśli decyzja ma być podstawą do przyznania określonych świadczeń mających wpływ na życie danej osoby), wtedy takie organizacje powinny ponosić odpowiedzialność za podjęte decyzje w tej sferze.

Sztuki wizualne

Janusz Janowski, Związek Polskich Artystów Plastyków

- bipolarność dyskusji,

Podczas dyskusji większość głosów była po stronie Obywatelskiego Forum Sztuki Współczesnej, ich opinia:

- status artysty będzie określony kierunkowo tylko w celu rozwiązywania kwestii ubezpieczeń społecznych (w tym kontekście status artysty jest pojęciem szeroko

rozumianym, w jego zakresie znalazłyby się osoby pełniące usłużne funkcje w stosunku do procesu tworzenia dzieła, np. kuratorzy),

- kryterium wykształcenia zdobytego na uczelni artystycznej, przy jednoczesnym postulowaniu stworzenia kodeksu czynności twórczych,
- kryterium ekonomiczne.

Ujęcie alternatywne wg Związku Polskich Artystów Plastyków:

- status artysty powinien być kategorią ogólniejszą, (ubezpieczenie społeczne byłoby tylko jednym z elementów określanych poprzez status artysty), zdefiniowaną prawnie i stosowaną w odniesieniu do innych obszarów życia społecznego,
- kryterium ekonomiczne jest niewłaściwym wyznacznikiem, ponieważ może to prowadzić do ukazywania jedynie operatywności jednostki w systemie, a nie podkreślenia wartości kulturowych i artystycznych,
- status artysty powinna osiągać ta osoba, która ma za sobą edukację artystyczną (z uwzględnieniem kierunkowego kształcenia na poziomie średnim i wyższym), a dla osób, które nie przeszły przez ten proces edukacji, alternatywne rozwiązania (np. grona ekspercie wskazane przez ministerstwo będą oceniać w takich przypadkach o jakości artystycznej).

Film

Grzegorz Kędziński, Stowarzyszenie Filmowców Polskich

Aby uchodzić za twórcę filmowego lub pracownika pomocniczo-twórczego (odpowiednie definicje już funkcjonują w Ustawie o kinematografii), trzeba:

- ukończyć autoryzowaną szkołę filmową,
- przedstawić określony dorobek,
- uczestniczyć w charakterze pracownika pomocniczo-twórczego przy realizacjach kinematograficznych,
- być członkiem w jednym ze stowarzyszeń twórczych działających w sferze kinematografii.

Kwestie prawne

Artur Nowak-Far, SGH

Status artysty i rozważane w tym kontekście nadane mu uprawnienia będą miały swoje prawne i ekonomiczne skutki (przyszłe negocjacje z ministrem finansów).

Z problemem nadania statusu wiążą się następujące kwestie:

- materialny kształt statusu,
- procedura nadania statusu artysty jest ważnym krokiem z punktu widzenia konstytucyjnego, ponieważ z nadaniem statusu artysty wiąże się nadanie uprawnień, co jest prerogatywą państwa. Stowarzyszenia mogą działać jedynie z punktu prawnego w formie zadań zleconych administracji publicznej, samo to zlecenie i jego kształt, również procedura kontrolna w tym zakresie, będzie musiała należeć do państwa i

będzie musiała być określona. Dlatego stowarzyszenie będzie musiało określić czego oczekuje, uzyskać zgodę od ministra na przejęcie prerogatyw w danym zakresie, jednak ministerstwo będzie musiało opracować sposób kontrolowania takiej działalności stowarzyszenia,

- pod dyskusję należy podać sposób weryfikacji statusu danej osoby w późniejszym okresie (dana osoba może nie być aktywna przez cały czas, i czy wówczas ma pozostawać w systemie wspierającym),
- określenie procedur uchylecia statusu oraz procedur odwoławczych

Powyższe kwestie będą się zderzać z fundamentalnymi problemami natury prawnej, które będą dotyczyć kwestii konstytucyjnych, ochrony prywatności, ochrony danych osobowych (np. przy wprowadzeniu kryterium dochodowego, będą wymagane poważne zmiany ustawowe, zwiększą się koszty funkcjonowania stowarzyszeń opiniujących w konsekwencji konieczności przestrzegania Ustawy o ochronie danych osobowych i wprowadzenia odpowiedniego systemu do przetwarzania tego typu danych – konieczność uwzględnienia dodatkowych kosztów administracyjnych z tego wynikających).

Rozważając sprawę kryterium dochodowego, należy odpowiedzieć na pytania:

- czemu kryterium dochodowe ma służyć?
- w jakim okresie rozliczeniowym należałoby to kryterium zastosować?

Kryterium dochodowe jest interesujące ponieważ pokazuje, że dana osoba definiuje siebie w sferze artystycznej.

Koszty uzyskania przychodu – potrzeba zatrzymania tendencji do ograniczania obszaru uznawania 50% kosztu przychodu.

Panel III

Proces nadawania statusu artysty profesjonalnego

Katarzyna Górna (moderator), Obywatelskie Forum Sztuki Współczesnej

Olgierd Łukaszewicz (Związek Artystów Scen Polskich)

- potrzeba wprowadzenia możliwości prawnej układów zbiorowych za pośrednictwem organizacji pracodawców (która obecnie nie istnieje),
- brak solidaryzmu środowiskowego w płaceniu składki na rzecz reprezentacji środowiska,
- uświadomienie co artysta wnosi cennego do społeczeństwa (duchowość, jakość, humanizm).

Ryszard Cieśla, Stowarzyszenie Polskich Artystów Muzyków

- wykształcenie powinno definiować status artysty,
- jeżeli nie wykształcenie definiuje status artysty, to dorobek, który powinien być weryfikowany.

Janusz Janowski, Związek Polskich Artystów Plastyków

Artyści sztuk wizualnych nie posiadają w wymiarze powszechnym możliwości, aby być zatrudnianymi w instytucjach o charakterze artystycznym. Dlatego środowisku sztuk wizualnych zależy szczególnie, aby pomóc tym artystom, którzy nie mają możliwości funkcjonowania na rynku (w sensie finansowym jak i artystycznym).

Artysta, który nie jest zatrudniony na umowy stałe, również wytwarza dobro kulturowe, a zatem system nie powinien kwalifikować takiej osoby jako bezrobotnej (w takim przypadku dana osoba jest czynna zawodowo, ale poza systemem zatrudnienia instytucjonalnego).

Uprawnienia, które mają być dedykowane artystom, nie wynikają z roszczeń, a wynikają ze realnego opisu specyfiki funkcjonowania zawodowego określonych grup artystycznych.

- Przyznany status artysty nie powinien być dany raz na zawsze i musi być odnawiany przez udokumentowanie działalności artystycznej.
- Uprawnienia dla artystów w zakresie ubezpieczeń społecznych, powinny mieć swoje ograniczenia (np. w przypadku preferencyjnych składek na ubezpieczenia społeczne – tutaj postulatem jest, aby w ustawodawstwie umożliwić artyście, który nie osiąga płacy minimalnej, prawa do szczególnej, niskiej wysokości składek – 30% jako podstawa do ubezpieczenia, pod warunkiem, że ubezpieczenie zdrowotne również byłoby naliczane od zarobku minimalnego (obecnie jest to naliczane od płacy średniej krajowej)).
- Status powinien:
 - wynikać z uzyskania dyplomów artystycznych,
 - być przyznawany osobom, które wykażą się przed komisją ekspercką dorobkiem i aktywnością artystyczną,
 - być przyznawany na dłuższy okres czasu, ponieważ umiejętności w zakresie sztuk wizualnych nie ulegają tak szybkiemu zanikowi jak w przypadku innych dziedzin,

- przewidywać minimalną emeryturę w systemie wspomagającym, przysługującą tym osobom, które w całym cyklu swojego życia nie były w stanie opłacić składki zapewniającej minimalne świadczenie emerytalne.

Wojciech Walczak (Polska Rada Muzyczna)

- konieczność stworzenia podstawowego pakietu uprawnień dla ludzi kultury (ubezpieczenia zdrowotne i emerytalne poprzez instytucję tzw. kasy artystów) bez względu na jakość dzieł jakie produkują (co jest zgodne z definicją prawa autorskiego w Polsce i rekomendacjami Unii Europejskiej),
- kwalifikowanie do świadczeń na podstawie przynależności do danego zawodu z katalogu zawodów, stworzonego na potrzeby danego obszaru działalności kulturalnej.

Monika Mosiewicz, Unia Literacka

- postulat zdefiniowania statusu artysty poprzez określenie w pierwszej kolejności uprawnień,
- w środowisku literackim wykształcenie twórców nie jest adekwatne do wartości wytwarzanych przez nich dzieł, dlatego postulat o uznanie wykształcenia jako jednej z alternatywnych (nieobowiązkowych) przesłanek przy nadawaniu statusu artysty,
- propozycja rozważenia stworzenia definicji działalności artystycznej i twórczej, a nie skupianie się w pierwszej kolejności na kwestii statusu artysty.

Marcin Kędziora, Sekcja Tańca i Baletu – Związek Artystów Scen Polskich

- W zakresie tańca dla osób bez formalnego wykształcenia kierunkowego powinny być organizowane egzaminy weryfikacyjne przed komisją ekspercką, składającą się z:
 - przedstawicieli z Związku Artystów Scen Polskich,
 - przedstawiciele Związku Zawodowego Artystów Tancerzy,
 - ekspertów z zewnątrz (specjaliści w danej dziedzinie tańca powołani do komocji przez MKiDN).
- Na podstawie egzaminu dwuetapowego (część praktyczna i teoretyczna) byłby przyznawany status artysty.
- Aby wstąpić do ZASP-u i Związku Zawodowego Artystów Tancerzy trzeba się legitymować dyplomem oraz udokumentowanym dorobkiem, dlatego osoba która byłaby przyjmowana do tych organizacji automatycznie otrzymywałaby status artysty.

Mikołaj Iwański, Obywatelskie Forum Sztuki Współczesnej

- Trzeba zadać sobie pytanie, komu chcemy pomóc? Artyści muszą rozpoznać w sobie pracowników.
- Pomyłka w pojmowaniu statusu artysty polega na tym, że może on być rozumiany jako klucz do zamknięcia rynku pracy, co jest rozwiązaniem niepożądanym.
- Status artysty powinien być rozumiany jako sposób do zaznaczenia obecności artysty w systemie ubezpieczeniowym, podatkowym, czy prawa pracy, co będzie to miało pozytywne efekty, o które od bardzo dawna walczymy.
- Rynek pracy artystów jest regulowany na różne sposoby, zależnie od branży.

- Mechanizmy i napięcia funkcjonujące w świecie sztuki nie mogą mieć wpływu na proces nadawania uprawnień, który powinien być zobiiektywizowany (konkretne wyznaczniki kwalifikujące do nadania statusu: np. roczna kwota przychodu, wymagany dyplom weryfikowany np. przez urzędników ZUS).

Katarzyna Górna sprecyzowała, że jednak jest dążenie Obywatelskiego Forum do stworzenia organizacji, która będzie zbierać składki od artystów, z budżetu państwa i z innych źródeł.

Mikołaj Iwański zaznaczył aby nie wprowadzać jednak mechanizmu certyfikacji, który będzie dążył do uregulowania rynku pracy, ponieważ status artysty ma regulować dostęp do ubezpieczeń społecznych. Przy przyjęciu takiego założenia, dostęp do ubezpieczeń nie powinien być regulowany na drodze oceny merytorycznej. Jeżeli większość czasu dana osoba poświęca na działalność w obszarze sztuki, co potwierdza swoją strukturą dochodów, wtedy sytuacja jest czysta.

Katarzyna Smyk, UMCS w Lublinie

Twórcy ludowi w nowym systemie nadawani uprawnień, chcieliby aby:

- ze względu na specyfikę sztuki ludowej nie uwzględniać aspektu formalnego wykształcenia, a brać pod uwagę przekaz bezpośredni, jako rodzaj „eksternistycznej” niesformalizowanej edukacji (mistrz – uczeń)
- nastąpiło delegowanie uprawnień przez MKiDN do dwóch stowarzyszeń (Stowarzyszenie Twórców Ludowych i Stowarzyszenie Muzyków Ludowych), które zrzeszają twórców ludowych, a przyjęcie do tych organizacji następuje w drodze weryfikacji dorobku i poziomu prac. Podpowiedzią konkretnych rozwiązań prawnych może być Ustawa o rzemiośle (z oddolnego ruchu powstał tam Związek Rzemiosła Polskiego).

Maksymilian Bylicki, MKiDN

Nie da się zdefiniować mechanizmu w sposób czysto automatyczny (jak np. działa to w mechanizmach ZUS), musi być element uznaniowości (w kwestii co uznać za działalność artystyczną). Ponieważ nie da się stworzyć kompletnego katalogu działań artystycznych i kulturalnych, dlatego trzeba dać np. zespołowi eksperckiemu, czy stowarzyszeniu prawo do oceny. Tam gdzie funkcjonuje system kształcenia artystycznego potrzebna weryfikacja na podstawie dyplomu i udokumentowanego dorobku, tam gdzie nie ma takiego systemu – kwalifikowanie na podstawie oceny eksperckiego zespołu (pod dyskusję należy poddać, jaki zespół powinien mieć takie uprawnienia). Nie może być status artysty przyznawany na zasadzie samej deklaracji osoby zainteresowanej.

głos z sali, środowisko tancerzy niezależnych

- postulat ujednoczenia, tj. dane dziedziny sztuki powinny mieć swoje jednolite kryteria na bazie których będzie przyznawany status artysty,
- apel o rozumienie podmiotowość tańca, jako niezależnej dziedziny.

Maja Barelkowska, Związek Zawodowy Aktorów Polskich

- potrzebne badania aby określić wielkość grupy artystów (nie posiadających formalnego artystycznego wykształcenia) w Polsce,
- dostęp do rynku pracy powinien być regulowany przez układy zbiorowe.
- potrzebna jest w kontekście działania branżowych związków zawodowych, nowelizacja Ustawy o związkach zawodowych, aby była możliwość korzystania z ochrony związku osób nie związanych stosunkiem pracy.

Rafał Lisowski, Stowarzyszenie Tłumaczy Literatury

Definicja statusu twórcy musi się odnosić do celu w jakim ją określamy. Powinno być miejsce dla rozwiązania proponującego uzyskiwanie statusu na drodze zdobytych kwalifikacji, jak również dla opcji szerszego dostępu do świadczeń ubezpieczeniowych dla osób, które nie koniecznie muszą spełniać najwyższe standardy artystyczne.

Panel IV

Uprawnienia artysty profesjonalnego

Artur Szklener (moderator), Narodowy Instytut Fryderyka Chopina

Propozycja zastosowania zawężonej definicji artysty: nie będzie to każdy, kto prowadzi działalność w zakresie kultury, czy sztuki. Skoncentrowanie się w dyskusji na problemach artystów i twórców, celem przedstawienie różnych postulatów.

Grupy tematyczne odzwierciedlające ścieżkę życia artysty:

- artysta w trakcie pracy (co mu jest potrzebne)
 - postulaty niezależne od statusu zatrudnienia
 - postulaty dotyczące pracowników etatowych
 - artysta niezależny (w tym samozatrudniony)
- specyfika pracy twórczej
 - nieregularność inwencji twórczej
 - jakiego rodzaju uprawnienia mogłyby dotyczyć w systemie artysty, który zmaga się z kryzysami twórczymi
- egzystencja artysty po zakończeniu działalności twórczej (zróżnicowanie okresu przejścia na emeryturę, w zależności od obszaru działalności)
- cele ogólne

Status prawny pracy artystycznej (zwłaszcza odtwórczej w przypadku artystów performatywnych) w kontekście ustawy o prawie autorskim. Potrzebne są tutaj dookreślenia w kontekście interpretacji ZUS.

Joanna Pawelczak, oddział ZUS w Bydgoszczy

Szansą pomocy artystom, jest pójście w stronę zakwalifikowania ich w jednej grupie razem z osobami prowadzącymi działalność gospodarczą (większe ulgi).

Artur Szklener, Narodowy Instytut Fryderyka Chopina

Potrzeba zmian na poziomie Ustawy o prawie autorskim, w kontekście orzecznictwa Sądu Najwyższego o kwalifikacji jako nietwórczej pracy muzyka orkiestrowego podczas prób.

Mikołaj Iwański, Obywatelskie Forum Sztuki Współczesnej

Potrzebne są zmiany legislacyjne, ponieważ Sąd Najwyższy w swoim wyroku interpretując prawo brał pod uwagę regulacje dotyczące systemu ubezpieczeń społecznych, odrzucając kontekst wynikający z przepisów prawa autorskiego.

Artur Szklener, Narodowy Instytut Fryderyka Chopina

Organizacje środowisk twórczych, chcą zwrócić się z apelem do premiera o interwencję w zarządzie ZUS, aby nastąpiło wstrzymanie egzekucji tych wyroków.

Maksymilian Bylicki, MKiDN

Zaznaczył, że nawet dwa wyroki nie są jeszcze orzecznictwem, chociaż mogą wpływać na kolejne wyroki. Trudno oczekiwać od ZUS-u interpretacji w kwestii, która równocześnie była osądem w zakresie prawa administracyjnego. Należy rozważyć inne możliwości działania, np. czy Rzecznik Praw Obywatelskich nie powinien skierować zapytania o stanowisko 7 sędziów sądu, co będzie wówczas wykładnią. Należy wyczerpać wszystkie środki działań prawnych, niezależnie od tego interweniować na ścieżce zmian Ustawy.

Artur Szklener, Narodowy Instytut Fryderyka Chopina

Dwa kluczowe elementy odnośnie stażu pracy:

- ustalenie dla danej dziedziny sztuki minimum czasu wykonywania zawodu, przez który status artysty się utrwała, np. po 25 latach wykonywania zawodu artysty bądź twórcy,
- sposób liczenia stażu pracy.

Ułatwienia debiutu – czy jest możliwe określenie za pomocą pewnych regulacji, takich mechanizmów, które ułatwiłyby dostęp do sceny, galerii?

Mikołaj Iwański, Obywatelskie Forum Sztuki Współczesnej

Jest to kwestia stworzenia sprawnego systemu stypendialnego, a nie jest to problem związany z systemem ubezpieczeniowym.

Paweł Płoski, Akademia Teatralna im. Zelwerowicza, Teatr narodowy

- postulat rozszerzenia programu wspierającego debiuty (rezydencje dla młodych) o środowisko choreografów i tancerzy,
- powrót do programu ministerialnego „Talent”, który funkcjonował 10 lat temu w środowisku teatralnym.

Grzegorz Gordat, Stowarzyszenie Twórców Ludowych

W sztukach ludowych debiutuje się przy swoim mistrzu. Zawieszony został program „Ginące zawody”, który pozwalał na prowadzenie szkoleń i przez to aktywować młodzież.

Postulat, aby do programu „Mistrz tradycji” mogły również aplikować osoby fizyczne.

Artur Szklener, Narodowy Instytut Fryderyka Chopina

Poprosił o odniesienie do kwestii warsztatów pracy (w sytuacji niezależnej od stosunku pracy; pewne profesje wymagają warsztatów pracy) z propozycją konkretnych postulatów.

Piotr Milwiw-Baron, MKiDN

Potrzeba zmian w ustawie w celu umożliwienia wykupienia przez artystów lokali przyznanych im przez samorząd z przeznaczeniem na pracownię, w których de facto artyści mieszkają, często z całymi rodzinami (teraz takiej prawnej możliwości nie ma, ponieważ nie można przekwalifikować lokalu o funkcji użytkowej na lokal o funkcji mieszkalnej).

Janusz Janowski, Związek Polskich Artystów Plastyków

- jeżeli przyznaje się lokal artyście na pracownię, który jest w stanie wymagającym gruntownego remontu (którego koszt jest po stronie artysty), to umowa najmu powinna być zawierana na dłuższy czas (np. 30–40 lat),
- artyści powinni otrzymywać lokale niezdegradowane.

Piotr Milwiw-Baron, MKiDN

Dobrym rozwiązaniem jest, aby w przypadku bardzo kosztownego remontu zrujnowanego lokalu odliczać od czynszu koszt remontu.

Mikołaj Iwański, Obywatelskie Forum Sztuki Współczesnej

Badania socjologiczne pokazują, że warunkiem, okolicznością, która często decyduje, że ktoś zostaje w zawodzie artysty jest dostęp do taniego lokalu.

Nieprzejrzyste procedury przyznawania w dużych miastach lokali młodym artystom, dlatego konieczna jest w tym wypadku demokratyzacja tej procedury (wg. Mikołaja Iwańskiego przewaga środowiska artystów plastyków w procesie oceniania wniosków i przyznawania lokali).

Artur Szklener, Narodowy Instytut Fryderyka Chopina

Odnosnie domów pracy twórczej ustalono konkluzję, że powinny być one samofinansowane przez środowiska, tak jak to ma miejsce obecnie.

Co zrobić, żeby system dostosowany do potrzeb związanych z opieką medyczną, szczególnych zagrożeń, chorób zawodowych (dedykowana opieka medyczna, profilaktyka).

Witold Biegański, Związek Zawodowy Artystów Tancerzy Teatru Wielkiego w Łodzi

- konieczność przeprowadzenia badania, ilu jest tancerzy i na tej podstawie planować rozwiązania systemowe,
- potrzeba uznania pracy tancerza za pracę w warunkach szczególnych, na podstawie przeprowadzonych badań przez Instytut Medycyny Pracy, z udziałem ekspertów ze środowiska tancerzy,
- nadanie statusu uwzględniającego szkodliwe warunki pracy, takiego, jaki przysługuje pracownikom służby cywilnej i pracownikom mundurowym
- potrzeba dyskusji o chorobach zawodowych tancerzy, których zawód ma jedną z największych ekspozycji na szkodliwe warunki pracy spośród zawodów artystycznych,
- przywrócenie świadczeń przedemerytalnych.

Piotr Milwiw-Baron, MKiDN

Postulat, aby ZUS wprowadził proporcjonalną składkę zdrowotną w zależności od dochodu w danym miesiącu.

Artur Szklener, Narodowy Instytut Fryderyka Chopina

Generalnie panuje zgodna opinia, że jest konieczność umożliwienia artystom tworzącym sztukę dostępu do systemu ubezpieczeń i opieki zdrowotnej w stopniu adekwatnym do obciążeń w ramach zawodu. Na etapie profilaktyki i leczenia (czyli na poziomie usług medycznych) musimy dostosować uprawnienia do zawodu.

Mikołaj Iwański, Obywatelskie Forum Sztuki Współczesnej

Składka, która będzie w wysokości dedykowanej będzie umożliwiała stały dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej.

Janusz Janowski, Związek Polskich Artystów Plastyków

Postulat o zmianę procentu podstawy ubezpieczenia zdrowotnego (np. 20% w przypadku artystów).

Artur Szklener, Narodowy Instytut Fryderyka Chopina

Kwestie artysty niezależnego (samozatrudnionego). Problemy, gdy artysta nie jest zatrudniony na umowę o pracę.

Postulaty do rozważenia:

- rozwiązanie kwestii ubezpieczeń społecznych,
- rozwiązania podatkowe (np. rozłożenie obciążeń podatkowych na 3 lata, co jest korzystne przy zmiennym poziomie przychodów),
- inne propozycje systemu na nieregularność przychodów,
- odpowiedź systemu, gdyby artysta założył działalność gospodarczą (uzupełnienie kodów PKD),
- poprawa przychodów twórców i odtwórców poprzez uszczelnienie systemu m.in. poprzez:
 - rejestrowanie odtwórców przy nadaniu dzieła,
 - ustalenie poziomu minimalnych honorariów,
 - opracowanie wzorców umów,
 - dobre praktyki wymuszane przez presję środowiska artystycznego,
 - dostęp do infrastruktury grup lub artystów, którzy nie są zinstytucjonalizowani,
- zmiany systemowe mające rozszerzyć definicję związków zawodowych, aby artyści niezatrudnieni mogli się zrzeszać w związkach lub pójście w kierunku stworzenia nowego bytu formalnego (np. gildie), które mogłyby tę funkcję spełniać.

Magdalena Tomanek, Koło Młodych SFP

- wsparcie odnośnie świadczeń emerytalnych (wsparcie systemu dla twórcy poniżej określonego pułapu dochodowego),
- w systemie podatkowym powinno być dostosowanie rozwiązań do specyfiki dochodów (często brak regularnych przychodów, opodatkowanie w okresie 3-letnim)
- włączenie zawodów pomocniczo-twórczych w obszar 50% kosztu uzyskania przychodu (co zostało cofnięte w latach 90.)
- aktualizacja przepisów dotyczących tantiem (wprowadzenie tantiem od pola eksploatacji jakim jest Internet)

Mikołaj Iwański, Obywatelskie Forum Sztuki Współczesnej

- potrzebna ingerencja odgórna odnośnie płacenia wyższych honorariów artystom sztuk wizualnych (w galeriach powszechna jest również praktyka niepłacenia honorariów artystom lub wymaganie, by artysta płacił za możliwość wystawienia swoich dzieł),
- w ramach jednej, niewysokiej kwoty dotowanej poprzez przychody z tytułu opłat reprograficznych, artyści niemający stałego etatu powinni mieć dostęp do pakietu ubezpieczeń (na wzór rozwiązań większości krajów Unii),
- postulat, aby pieniądze z opłaty reprograficznej w pierwszej kolejności finansowały dotacje rządu kilkudziesięciu procent do składki ubezpieczeniowej liczonej od 60% podstawy średniego wynagrodzenia – trzeba uchwycić tych co zarabiają zbyt mało by założyć działalność, a pracując poświęcają cały swój czas i energię na tworzenie sztuki.

Artur Szklener, Narodowy Instytut Fryderyka Chopina

Czy powinna być granica górna, powyżej której taka ulga już nie będzie obowiązywać?

Janusz Janowski, Związek Polskich Artystów Plastyków

- Często nie jest możliwe aby organizacja non profit płaciła za wystawę w lokalu w którym administruje. Postulat, aby galerie płaciły honoraria jest jak najbardziej zasadny, ale musi on dotyczyć instytucji budżetowych, a nie stowarzyszeń, które utrzymują się wyłącznie ze składek (czasami z podnajmu lokali, które są ich własnością wypracowaną przez kilkadziesiąt lat).
- Postulat w obszarze podatkowym, aby była możliwość odpisywania od podstawy opodatkowania kosztu zakupu dzieł sztuki, czy finansowania imprez kulturalnych. Takie działanie znaczenie zwiększyłoby popyt, a przez to możliwości zarobkowania artystów działających poza instytucjami

Artur Szklener, Narodowy Instytut Fryderyka Chopina

Czy bardziej powinno się wzmocnić związki zawodowe, czy stowarzyszenia twórcze lub należy powołać trzeci typ organizacji, która reprezentowałaby artystów w systemie?

Witold Biegański, Związek Zawodowy Artystów Tancerzy Teatru Wielkiego w Łodzi

- postulat wzmocnienia związków zawodowych z zachętą skierowaną do artystów działających poza instytucjami.

Mikołaj Iwański, Obywatelskie Forum Sztuki Współczesnej

- W Polsce jest problem ze związkami zawodowymi, ponieważ mogą one naciskać na pracodawców środkami „miękkimi”. Gdyby ustawa pozwoliła zrzecząc się artystom freelancerom, zmieniłoby to sytuację.
- Potrzeba nowelizacji Ustawy o sporze zbiorowym i o związkach zawodowych, aby artyści zaczęli coś znaczyć w sporach z instytucjami

Artur Szklener, Narodowy Instytut Fryderyka Chopina

Problem nieregularności inwencji twórczej (okresy karencji). Czy jest to zdefiniowane w poszczególnych dziedzinach? Ile system powinien dać czasu artyście.

Postulaty odnośnie „jesieni życia” artystów:

- kwestia ustalenia granicy czasowej (zróżnicowanie w zależności od zawodu),
- przekwalifikowanie zawodowe; postulaty ze strony środowiska tancerzy:
 - umożliwienie w dowolnym momencie ścieżki rozwoju artystycznego uzupełnienia edukacji wyższej bez dodatkowych obciążeń,
 - umożliwienie już we wcześniejszym okresie działalności przygotowania zawodowego do późniejszego przekwalifikowania,
 - uwzględnienie możliwości przekwalifikowania zawodowego z pozostaniem w dotychczasowym miejscu pracy),
 - programy wsparcia (modyfikacja i rozszerzenie już działających programów),
- zabezpieczenie socjalne osób w podeszłym wieku (ze szczególnym uwzględnieniem artystów wybitnych, którzy nie planowali wcześniej zabezpieczenia na okres po zakończeniu działalności artystycznej – domy spokojnej starości zapewniające opiekę nad takimi osobami).

Witold Biegański, Związek Zawodowy Artystów Tancerzy Teatru Wielkiego w Łodzi

- trójfilarowy system składkowy (koszt składki rozłożony na państwo, instytucję, artystę),
- wprowadzanie nowego systemu wiązałoby się z koniecznością opracowania pomostowych świadczeń przedemerytalnych,
- wbudowanie przekwalifikowania w system pracy zawodowej w teatrach (napięte harmonogramy pracy utrudniają obecnie przygotowanie się do drugiego zawodu).

Wojciech Walczak (Polska Rada Muzyczna)

- na rynku podaży potrzebna jest regulacja stawek, co będzie się przekładało na siłę środowiskową (pewność pracy i płacy),
- musi pojawić się operator regulacji rynku komercyjnego jak i instytucji artystycznych,
- każda grupa branżowa powinna opracować własne zasady regulacji rynku.

Olgierd Łukaszewicz, ZASP

- ZASP wystąpił z zapytaniem do ministra, czy związek zawodowy może mieć licencję organizacji zbiorowego zarządzania – takie rozwiązanie znaczenie wzmocniłoby reprezentację środowiska,
- korzystając z ustawowej możliwości uczestniczenia w konkursach powołujących dyrektora, aktorzy powinni mieć prawo wybierania dyrektora artystycznego niezależnie od jakichkolwiek innych pracowniczych związków działających w danej instytucji (stworzenie specyficznej organizacji zawodowej samych artystów).

Ryszard Rabeszko, Stowarzyszenie Twórców Ludowych

- postulat o ubezpieczenia cywilne od zagrożeń związanych z prowadzeniem działalności przez twórcę ludowego (np. podczas pokazów kowalstwa, rzeźbienia etc.); brak możliwości opłacenia takiego ubezpieczenia ogranicza organizowanie pokazów i promowania sztuki ludowej,
- dodatek do emerytury za działalność na gruncie sztuki ludowej.

Magdalena Tomanek, Koło Młodych SFP

- postulat ubezpieczeń cywilnych (obecnie producent, nadawca obciąża twórcę karami za powstałe szkody, potrącając kwoty z wynagrodzenia)

Katarzyna Górna, Obywatelskie Forum Sztuki Współczesnej

- postulat stworzenia grupy roboczej złożonej z reprezentantów różnych środowisk, która zajmie się wyłączeni problemem ubezpieczeń i świadczeń socjalnych,
- postulat sformułowania końcowej petycji do MKiDN o zmianę interpretacji przepisów o artystach wykonawcach.

Romana Agnel, Cracovia Danza

- istotna kwestia ulg oraz profilaktyki dla artystów, (np. pomoc przy zatrudnianiu na etacie fizjoterapeutów), czego brakuje w Polsce w zawodach artystycznych.

Rafał Lisowski, Stowarzyszenie Tłumaczy Literatury i **Janusz Janowski**, Związek Polskich Artystów Plastyków, zwrócili uwagę, że po zmianie Ustawy na liście zawodów, którym przysługuje skorzystanie z prawa do 50% kosztów uzyskania przychodu nie znajdują się zawody takie jak: konserwatorzy dzieł sztuki, wzornicy przemysłowi, tłumacze literatury.

Maja Barelkowska, Związek Zawodowy Aktorów Polskich

- postulat opracowania procedur medycznych oraz zapewnienia wysoce specjalistycznej pomocy dla artysty będącego ofiarą wypadku w miejscu pracy (np. transport na rehabilitację, zorganizowanie rehabilitacji). Często tylko szybki powrót do pracy umożliwia utrzymanie zatrudnienia przez artystę,
- postulat, aby ostatnie 10 lat pracy aktora przed okresem emerytalnym miało status rezydentury i takie etaty byłyby opłacane ze specjalnego funduszu,
- postulat tworzenia i utrzymywania miejsc pracy dla artystów zbliżających się do emerytury, zamiast dążenia do przekwalifikowania.

Artur Szklener, Narodowy Instytut Fryderyka Chopina

Podczas wcześniejszych konferencji padł wniosek tworzenia dedykowanych ubezpieczeń od możliwości utraty wykonywania zawodu (uwzględnianie stopnia utraty możliwości wykonywania zawodu).

głos z sali, tancerz współczesny niezależny:

- postulat szybkiego i łatwego dostępu do specjalistycznej opieki medycznej w przypadku kontuzji artysty,
- problem funkcjonowania artysty profesjonalnego w małej miejscowości. Centrum kultury lub dom kultury nie może formalnie zatrudnić artysty na etat pomimo posiadanych środków w związku z tym jest postulowana zmiana w funkcjonowaniu instytucji samorządowych w tym obszarze.
- postulat wypracowania wytycznych, które będą określać jakie wymogi powinno spełniać np. studio do tańca
- postulat wprowadzenia wytycznych o minimalnym poziomie przygotowanych przedstawień artystycznych w danej instytucji w przeciągu roku lub miesiąca, (często w przewadze są imprezy komercyjne).

Stowarzyszenie Autorów ZAiKS

- w przypadku niestałych dochodów, propozycja podatku od kwoty wykorzystanej w danym roku (konto wyrównawcze), a nie od całej kwoty otrzymanej w danym roku – rozłożenie obciążenia podatkowego,
- składka na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne od kwoty faktycznie otrzymanej.

Grzegorz Gordat, Stowarzyszenie Twórców Ludowych

- postulat ujednolicenia interpretacji Ustawy o podatku dochodowym w odniesieniu do przychodów twórców ludowych z tytułu sprzedaży dzieł rękodzielnictwa ludowego

Paweł Płoski, Akademia Teatralna im. Zelwerowicza, Teatr narodowy

- wypracowanie stawek minimalnych honorariów i upowszechnienie ich stosowania w danym środowisku artystycznym, co będzie się przekładać na większą skuteczność w negocjacjach stawek artystów z instytucjami.

Michał Szymanowski, Akademia Muzyczna im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy, pianista

- ułatwienia dla artystów i twórców (którzy rozliczają się głównie w oparciu o umowy o dzieło) w dostępie do kredytów.